

L'itinerari s'inicia resseguint la riba nord de l'Estany del Cortalet, deixant a mà esquerra l'àrea inundada de la closa de les Molleroses. Travessa part de la plana litoral al sud de la Muga, en la zona de transició entre la vegetació natural de sòls litorals salins i inundables -les sulsures, a la dreta a la fotografia-, i els conreus i pastures de més a l'interior. Passat el cortal de Can Comes, tomba a mà dreta per permetre la visita de l'estany Europa, d'origen artificial i que recull les aigües netejades a l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals d'Empuriabrava. Finalment, el recorregut travessa el riu Muga i arriba a la urbanització d'Empuriabrava.

Cames-llargues (a primer terme) i flamencs, entre d'altres ocells, a l'estany Europa al principi de la primavera. Al fons, el Canigó encara nevada.

D'oasi a oasi entre conreus i sulsures

Aquest itinerari connecta dues de les zones inundades més singulars dels Aiguamolls, ambdues fruit de la gestió decidida del Parc per tal de recuperar estanys i espais humits.

L'estany del Cortalet, d'una banda, creat a finals dels 80 vora el centre d'informació del Parc, és un dels espais humits del país més rics en ocells i més fàcilment visitables, amb tres aguait a seu voltant, dos dels quals podem visitar en aquest itinerari.

L'estany Europa, a l'altre extrem del recorregut, fou creat als anys 90 per tal d'aprofitar les aigües provinents de l'EDAR d'Empuriabrava i Castelló d'Empúries. Un cop depurades, la vegetació aquàtica de l'estany n'acaba d'eliminar l'excés de nutrients orgànics. Així, es crea un ecosistema d'origen artificial però de gran riquesa natural.

Entremig, l'itinerari transcorre per la zona de transició entre els aiguamolls i els conreus de la plana. Són espais planers, amplis i quasi sense arbrat, d'aparença poc acollidora -certament, amb tramuntana forta o al pic del dia a l'estiu-, però amb una buidor i una màgia especials. A més, acullen un seguit d'espècies de llocs oberts i agrícoles, prou interessants.

Quatre estacions mil descobertes...

Primavera

Com arreu, és l'època de l'esclat de vida. Reverdeixen els canyissars i els balcars dels estanys, i floreix el lliri groc a finals d'abril. Marxen ocells cap al nord, però n'arriben de nous per criar a la zona, o només de pas. D'aquests darrers, limícols, fumarells o ànecs diversos. Cames-llargues, abellerols, martinets menuts i agrons rojos, entre d'altres, es quedaran a fer niu. Les cigonyes, coll-verds, cabussets, polles i fotges també activen la cria.

L'observatori dels Rasclatons permet observar una espai on hi nidifiquen espècies com la fotja vulgar, la polla d'aigua, i nombrosos moixons del canyissar.

Estiu

La plana despallada ens pot semblar un desert inacabable si la fem a peu al pic del migdia: l'estiu és temps de fer l'itinerari amb bicicleta, o bé a l'alba, quan hi canten el trist, el bitxac i la cogullada, o al capvespre, moment de sentir el torlit. L'estany del Cortalet pot estar sec, o quasi. És bon moment per pescar a les aigües somes, cosa que fan cigonyes, martinets i agrons. L'estany Europa, en canvi, pot rebre ara més aigua que mai, provinent de la veïna Empuriabrava. Aquí, collverds, polles d'aigua i fotges es deixen veure seguits de les seves llocades. així com els cames-llargues, que hi fan niu alguns anys.. Altres limícols hi són presents des de mitjan estiu, ja de camí de tornada de les seva migració post-nupcial.

L'acolorit abellerol, que arriba a la primavera i roman fins l'estiu, fa el niu excavant un túnel als tal-lusos sorrencs de l'espai, tant vora l'estany del Cortalet com prop de la Muga i l'estany Europa.

Camesllargues

Els moixons d'espais oberts, més menuts i discrets, s'hi afegeixen: els cants de cogullades, bitxacs, cadernereres, trists, passerells, aloses i el "xoc-xoc-xoc" llunyà de les perdius omplen la plana agrícola que travessa l'itinerari.

La passera que travessa el riu Muga és una talala privilegiada per a observar, també a l'estiu, a l'alba i el capvespre, la fauna del riu i dels bosc de ribera. S'hi poden descobrir ocells com ara el blauet, l'oriol, l'abellerol, el teixidor, i els martinets menut i de nit. I amb sort, fins i tot la llúdriga!

Toni Lobet

Sensacions

per gaudir sobre el terreny

- L'olor de salobre a trenc d'alba a l'estiu, i les teranyines als joncars, cobertes de rosada, a la part central del recorregut.
- El gemec gairebé melancòlic dels torlits, so de fons dels capvespres a la plana conreada que travessa l'itinerari.
- L'estrany dringar del cant cristal·lí de l'aloosa que, com penjada d'un fil invisible, omple la buidor del cel de la plana.
- El goig de saber que tanta aigua utilitzada, i potser en part malbaratada, a la gran urbanització d'Empuriabrava, torna als aiguamolls i proporciona un refugi d'humitat en ple estiu, a l'estany Europa.

Tardor

Passada la calor de l'estiu torna el temps fresc, idoni per fer aquest itinerari d'amplis horitzons i poques ombres. Reverdeixen els prats de pastura, els canyissars i els tamarius es fan daurats i les sulsures de salicòrnia prenen tons rogencs. Arriben ocells del nord, com ara becadells, ànecs i fredelugues, a passar aquí els mesos freds. El falcó pelegrí els espera, aturat dalt les torres de la línia elèctrica. Les daines estan en zel, i el banyam dels mascles, ara més gran que mai, fa possible descobrir-les en la llunyania, entre els joncars. Les pluges fortes acostumen a arribar als mesos de setembre i octubre, i part de l'itinerari pot estar enfangat i de mal passar, sobretot amb bicicleta.

Daines i fredelugues vora l'estany del Cortalet.

Luis Hernandez

Hivern

Ànecs d'espècies diverses ocupen l'estany del Cortalet, i alguns també el d'Europa: sobretot collverds i xarxets, però també cullerots, xiulaires, grisets, ànecs blancs... Les fredelugues, i a també les daurades, visiten els camps de la part central de l'itinerari, on sempre hi ha un o altre rostoll ple a vessar de menuts ocells fringíl·lids: cadernereres, pinsans, verdums, passerells... Els becuts són audibles, i visibles en petits estols en vol, sobretot vora l'estany d'en Túries.

Becut

Natura a descobrir:

- **Flamencs**, com altres grans camallargs (bernats, capons), hi poden ser tot l'any, en petits grups
- **Becadells**, menuts ocells limícoles bruns i de bec llarg, freqüents sobretot a l'hivern
- **Gavines**, poden fer estols grans, a l'hivern i en temps de pas. A la primavera tenen el cap bru.
- **Fredeluga**, present a la tardor i l'hivern, de vegades en grans estols, als estanys i als camps
- **Anàtides**, presents tot l'any, a l'hivern fan estols de centenars d'individus i espècies diverses
- **Polla blava**, el "gall mari", de bec roig intens, s'amaga prop de les balques, de les quals s'alimenta
- **Cames-llargues**, arriben a la primavera i ocupen les aigües somes, on fa el niu
- **Aloosa**, menut ocell de plomatge marró pigallat, propi d'espais oberts. Canta del cel estant.
- **Agró roig i berrat pescaire**, el primer present a la primavera i l'estiu, el berrat sobretot a l'hivern
- **Arpella**, el gran ocell rapinyaire dels aiguamolls, plana sobre estanys i canyissars
- **Fotja**, negra amb bec blanc. Cria als estanys i a l'hivern s'hi afegeixen exemplars hivernants
- **Becut**, gran limícol que apareix en petits grups, en migració i a l'hivern. Fa un xiscle trist en vol.
- **Lliri groc**, les seves fulles verdes com llances apareixen a la fi de l'hivern i les flors grogues, a l'abril
- **Balca i canyís**, plantes aquàtiques que contribueixen a depurar les aigües
- **Daines**, poden aparèixer a qualsevol indret, i formen ramades de diversos exemplars
- **Limícoles**, nombroses espècies visiten les aigües somes a finals d'estiu, inici de tardor i primavera, en pas migratori
- **Cigonyes**, ocells emblemàtics que fan niu a llocs elevats a les closas. N'hi ha tot l'any
- **Conills i llebres**. Trobarem rastres i potser caus dels primers als marges dels camps, mentre que la llebre es pot sorprendre als espais oberts.
- **Daurada**, limícol de tons ocres d'hàbits propers als de la fredeluga. En grups, a l'hivern
- **Cabusset**, ocell cabussador menut i inquiet, cria als estanys i és present tot l'any
- **Bitxac**, rep el nom local de cagamànecs, pel seu costum d'aturar-se dalt de llocs destacats